

လိက် ယွက် ဟုံ တဲ

က	န	င
ဆ	ဃ	ဗျ
တ	ထ	ဘ
ပ	ဖ	မ
ဃ	ဖျ	လ
စ	ဟ	က

TAI PHAKE PRIMER

About this book:

In 1997, Sri Nabin Shyam Phalung suggested that a primer of the Tai language should be prepared. It was later decided that two primers should be prepared, one in the Aiton language and one in the Phake language.

Stories and Songs for this Phake primer have been contributed by Ai Che Let, Ai Chanta, Sam Thun, Ngi Khen Yat, Ngi Lek and Aithown Che Chakap.

Much assistance was also given by the family of Aithown Che Chakap, and Aimya Khang Gohain of the Institute of Tai Studies, Longjong, Naharkatia. I also acknowledge the assistance of the Venerable Jnana Pal Bhikshu, of Nam Phake temple.

Particular thanks also go to Gautam Roy who has laboured long hours to produce this book.

Many people have helped in the project to study the Tai languages of Assam. My thanks go to Prof. C.K. Baruah, Guwahati, L.K. Gogoi, Guwahati, Sri Atul Borgohain, Dibrugarh; Ramjan Ali, Margherita; Venerable Etika Bhikkhu and Sa Myet Chowlik, Pawoimukh; and Yehom Buragohain, Guwahati.

I would like to acknowledge my parents, Rose and Bruce Morey and my family whose generosity made this book possible.

© Reserved Copyright
First printed December 1999

Published by Stephen Morey

Printed by Triograph Offset
West Chowkidingee, Dibrugarh
Ph: 22629

တုတ်ဇလိက်တိ

The Alphabet

ဘဉ်မာလာ

က	ကိ	ကာ	ကာယ	ကုကုဘာ	hen
ခ	ခိ	ခါ	ခါယ	ကုဂီ	egg
င	ငိ	ငါ	ငါယ	ဆာပ	snake
စ	စိ	စါ	စါယ	ဆာတီ	elephant
ဆ	ဆိ	ဆါ	ဆါယ	ဘာဖ	tiger
ဗ	ဗိ	ဗါ	ဗါယ	အာဆာ	kind of leaf
တ	တိ	တါ	တါယ	ဂဆ	tree
ထ	ထိ	ထါ	ထါယ	မာနာ	bag
ဒ	ဒိ	ဒါ	ဒါယ	အာဒူလီ	finger
ပ	ပိ	ပါ	ပါယ	မာဆ	fish
ဇ	ဇိ	ဇါ	ဇါယ	ကာပာဗ	cloth
ဇ	ဇိ	ဇါ	ဇါယ	မာမာဖါ	honey bee
မ	မိ	မါ	မါယ	ဂာဆါ	pig
ယ	ယိ	ယါ	ယါယ	မာဆ	mosquito
လ	လိ	လာ	လာယ	ဘာနာ	monkey
ဝ	ဝိ	ဝါ	ဝါယ	ဂန	cow
ဂ	ဂိ	ဂါ	ဂါယ	နာဝ	boat
က	ကိ	ကာ	ကာယ	ဆါဗါ	dish

ကျွန်ုပ်တို့

The Vowels

အက္ခရာ

က	ka	က
ကျ	kaa	ကာ
ကိ	ki	ကိ
ကီ	kii	ကီ
ကု	ku	ကု
ကူ	kuu	ကူ
ကေ	ke	ကေ
ကဲ	kai	ကဲ
ကျေ	ko	ကျေ
ကံ	kam	ကံ
ကံ့	kum	ကံ့
ကွံ	kom	ကွံ
ကိုက်	keu	ကိုက်
ကွေ့	kau	ကွေ့
ကွေ့	kau	ကွေ့
ကွေ့	kaw	ကွေ့
ကွေ့	koi	ကွေ့

စုတ်ယွက်	Final Consonants	ဘာသာစကား	ဘာသာပြန်	
က်	ကးယတ်	မက်	fruit	ဖလ
င်	ငးယတ်	ကင်	chin	စွဲတိ
စ်	စးယတ်	ဟစ်	seven	ဆာ
က်	ဟးယတ်	ကိက်	armour	ဇာ
တ်	တးယတ်	ကတ်	market	ဆိတ်
က်	ကးယတ်	မက်, ဟက်	village	ဂါဒ်
ပ်	ပးယတ်	ပပ်	book	ကိတပ
မ်	မးယတ်	လိမ်	forget	ပာမာ
တ်	တးယတ်	ယိတ်	tiger	ဘိယ

တုတ်စာဖြိုင်		Numbers	संख्या	
၁	ကိုး	နိုး	1	၁
၂	ယွင်	ဆွ	2	၂
၃	ယံ	ဆာမ	3	၃
၄	ယီ	ဆီ	4	၄
၅	ယျ	ဆာ	5	၅
၆	ယျက်	ဆေက	6	၆
၇	ယိတ်	ဆိတ်	7	၇
၈	ပိတ်	ပေတ	8	၈
၉	ကွံ	ကော့	9	၉
၁၀	ယိတ်	ဆိပ်	10	၁၀
၂၀	ယွံ	ဆော့	20	၂၀
၁၀၀	ပက်	ပာက	100	၁၀၀
၁၀၀၀	ကိုး	ဆိင်	1000	၁၀၀၀
၁၀၀၀၀	မိုက်	မိုက်	10000	၁၀၀၀၀
၁ ၀၀ ၀၀၀	လက်	လက်	1 00 000	၁ ၀၀ ၀၀၀
၁၀ ၀၀ ၀၀၀	လက်	လက်	10 00 000	၁၀ ၀၀ ၀၀၀
၁ ၀၀ ၀၀ ၀၀၀	ကုက်စေ	ကုတ် တေ	1 00 00 000	၁ ၀၀ ၀၀ ၀၀၀
၁၀ ၀၀ ၀၀ ၀၀၀	ယင်ဟေ	ဆော့ ဖေ	10 00 00 000	၁၀ ၀၀ ၀၀ ၀၀၀

ক্যা আ

ব্যর্থনননন Reading practice:

ক্যা ক্যা এ ক্যা উ ক্যা ও ক্যা ঊ ক্যা
 এ উ এ উ এ এ এ ক্যা ক্যা

ক্যা	কা	crow	কাউবী	ক্যা	কা	go	যোরা
এ	মা	come	অহা	ক্যা	কা	dance	নাচা
এ	মা	dog	কুকুৰ	ক্যা	খা	thigh	কবছন
ক্যা	না	rice field	পথাৰ	ক্যা	আ	aunt	পেহী

ক্যাএ The aunt comes. পেহী আহে

ক্যাএক্যা The aunt came. পেহী আহিছিল

এক্যাএক্যা The dog went to the rice field. কুকুৰ টো পথাৰলৈ গৈছিল

ক্যাএ The aunt dances. পেহী নাচে

ကိ

ိ

ယွက်လတ်

Reading practice:

ကိ ကိ ငါ ကိ ယိ နှိ တိ ထိ ဖိ
 ဝိ လိ မိ ယိ လိ ဝိ နှိ ကိ

တိ	ဒါ	in	-တ	မာ	မာ	horse	ပျော
ကိ	ကိ	good	ဘလ	ငါ	ဒါ	second son	ဒုတိယ ပုတ
ယိ	စါ	four	ငါး	ကိ	ကိ	loom	တံတံ နာရ
လိ	နါ	ride	ဝဲ	လိ	မိ	God	အိဗ

ကူကိမာ The aunt rides the horse. ပေမိ ပျော ဝဲ

ငါကိမာ The 2nd son is coming, riding the horse. ဒိ ပျောဘဲ ဝဲ အိ အိ

ကိကူ The aunt's loom. ပေမိဘဲ တံတံ နာရ

ကူ

উ

ယွက်ဂဏ်

Reading practice:

ကူ ကူ ငှေ ကူ ယူ ကူ ကူ စူ ကူ
 ပူ ကူ မူ ယူ လူ ဝူ ကူ ကူ

ပူ	ပော	crab	কেকুঁবা	ကူ	လာ	rat	এন্দুব
ကူ	ဖော	to fry	ဖွকান ညဉာ	မူ	ပော	pig	ဂահনি
ငှေ	ဆော	snake	साप	ဝူ	ဟော	hole	ဂাঁত
ကူ	ဆာ	agree	सन्मत होरा	ကူ	ဝ	be at	থকা

ကူလာကူလာ

The rat went to the rice field. এন্দুবটোৱে পঠিবলৈ গৈছিল

ငှေကူစိကူ

The snake is in the hole সাপটোৱে গাঁতত আছে

কူকীকူ

Are you well? (তুমি) ভালে আছে ?

କୋ

ଏ

ଫ୍ୟୁରୀକର୍ଡ

Reading practice:

କୋ କୋ କୋ କୋ କୋ କୋ କୋ କୋ

କୋ କୋ କୋ କୋ କୋ କୋ କୋ କୋ

କୋ	କୋ	old	ବୁଢ଼ା	କୋ	କୋ	shop	ଦୋକାନ
କୋ	କୋ	Chinese	ଚୀନା	କୋ	କୋ	mother	ମା
କୋ	କୋ	City	ଚହର	କୋ	କୋ	to travel	ଫୁରା
କୋ	କୋ	true	ସଂଚା				

କୋକୋକୋକୋ

Aunt lives in the City

କୋକୋ କୋକୋ କୋକୋ

କୋକୋକୋକୋ

Mother went to the City

କୋ କୋକୋକୋ କୋକୋ

କୋକୋକୋ

Mother went roaming

କୋ କୋକୋକୋ କୋକୋ

କୋକୋକୋ

The horse goes to the ricefield

କୋକୋ କୋକୋକୋ କୋକୋ

কি

আই

স্মরণকর্ত

Reading practice:

কি কি ২ মি ষি ফ্রি তি তি নি
 উ নি ঠি ডি তি তি নি

কি	কই	chicken	কুকুৰা	ই	খাই	plough	হাল
কি	খাই	egg	কণী	উ	পাই	go	যোৱা
ষি	ছাই	left	বাও	ঠি	মাই	wood	কাঠ
তি	তাই	Tai	টাই	ত্ৰি	ৰাই	to keep	থোৱা

কিকি a chicken's egg কুকুৰাৰ কণী
 মেলোৱাৱা Mother went to the ricefield. মা পথাৰলৈ গৈছিল
 দ্বিতীয় The second son ploughed the ricefield. ডি হাল বাইছে
 ৰাখা Keep it! থৈদে